

RAPPORT 2025

Återrapportering av regeringsuppdrag om myndighetssamverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning

FÄRDIGSTÄLLD: 2025-03-18

DNR: MYH 2024/55

ISBN: 978-91-90048-05-4

Myndigheten för yrkeshögskolan

Skolverket

Universitets- och
högskolerådet

Svenska
ESF-rådet

tillväxt
verket

SCB

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Myndigheten för
yrkeshögskolan

UKÄ
UNIVERSITETS
KANSLERS
ÄMBETET

Folk-
bildnings-
rådet

Sammanfattning

I tider av grön och digital omställning förutsätter svensk konkurrenskraft ett kompetensförsörjningssystem med ökad förmåga till matchning mellan arbetsmarknadens behov och individernas kompetens och möjlighet till kompetensutveckling. Det finns ingen enskild myndighet som har i uppdrag eller uppgift att koordinera frågor om kompetensförsörjning eller livslångt lärande, även om flera myndigheter har uppdrag kopplade till sina specialistområden. Mot bakgrund av detta är samverkan mellan ansvariga myndigheter nödvändig.

Sedan 2022 har Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket, Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet i uppdrag via instruktionsförändringar eller i regleringsbrev, att samverka i syfte att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning. Vid sidan av dessa myndigheter ingår även Folkbildningsrådet, Statistikmyndigheten SCB och Vinnova i samverkan.

I regleringsbrevet för Myndigheten för yrkeshögskolan avseende 2024 angav regeringen att prioriterade områden för myndighetssamverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning ska vara arbete med analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning, stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete, utbildning för klimatomställningen samt insatser för att få fler att delta i utbildningar inom området STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics).

Myndigheterna har genomfört flera insatser inom de prioriterade områdena, varav flera utgör underlag för fortsatt samverkan, men även riktar sig till regeringen vad gäller utmaningar, utvecklingsmöjligheter samt nationella prioriteringar inom kompetensförsörjningsområdet. Arbetet har bland annat resulterat i

- förslag till regeringen om hur fler ska välja utbildningar inom STEM-området (Science, Technology, Engineering and Mathematics)¹
- insatser för bättre gemensamma analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning²
- kartläggning och analys av pågående initiativ kring utbildning för klimatomställning och gröna kompetenser³
- stöd till regional kompetensförsörjning och stärkt samverkan mellan myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande och aktörer på regional nivå.

Därutöver fick Myndigheten för yrkeshögskolan i uppdrag att ansvara för administrativ samordning av samverkan. I uppdraget har även ingått att myndigheterna ska arbeta för att andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå ges möjlighet att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning.

Myndigheten för yrkeshögskolan ska lämna en för myndigheterna gemensam redovisning av arbetet till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Denna rapport utgör uppdragets redovisning. Rapporten konstaterar att myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande stärker samverkan mellan nationella och regionala myndigheter och andra aktörer inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande. Genom myndighetssamverkan sammanförs både myndigheter och andra aktörer som behöver mötas för att hantera gemensamma utmaningar.

¹ <https://www.myh.se/publikationer/skrivelse-2024-inspel-till-regeringens-stem-strategi>.

² <https://assets.myh.se/docs/om-oss/myndighetssamverkan/rapport-trender-och-prognoser.pdf>.

³ <https://www.myh.se/om-oss/myndighetssamverkan-och-samverkansprojekt/myndighetssamverkan/aktuellt-inom-myndighetssamverkan/utbildning-for-klimatomställning>

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund.....	5
1.1	Genomförande av regeringsuppdraget	5
1.2	Nulägesbeskrivning av myndighetssamverkan	6
2.	Andra relevanta aktörers möjligheter att bidra till kompetensförsörjningsarbetet	7
2.1	Nationell nivå	7
2.1.1	Nationell arena för kompetensförsörjning.....	7
2.1.2	Projektet Strengthening the Governance of the Swedish Skills System.....	8
2.1.3	Andra kontakter med myndigheter och aktörer på nationell nivå.....	9
2.2	Regional nivå	11
3.	Prioriterade områden.....	13
3.1	Arbete med analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning.....	13
3.2	Stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete	15
3.3	Utbildning för klimatomställningen.....	17
3.4	Insatser för att få fler att delta i utbildningar inom området STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics).....	18
4	Administrativ samordning av MSV KLL	20
4.1	Uppgifter och funktioner i administrationen av MSV KLL	21
5	Referenser	22

1. Bakgrund

Myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet initierades först på frivillig basis av myndigheter inom områdena arbetsmarknad, näringsliv och utbildning. Sedan 2022 har Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket, Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet formella uppdrag att samverka via instruktionsförändringar eller regleringsbrev. I tillägg deltar Statistikmyndigheten SCB⁴, Folkbildningsrådet och Vinnova.

Genom uppdrag i Myndigheten för yrkeshögskolans regleringsbrev har regeringen vid flera tillfällen valt ut prioriterade områden för samverkan. I regleringsbrevet för 2024 prioriterades områdena analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning, stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete, utbildning för klimatomställningen samt insatser för att få fler att delta i utbildningar inom området STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Utöver det fick Myndigheten för yrkeshögskolan i uppdrag att ansvara för den administrativa samordningen av samverkan. I uppdraget har även ingått att Myndigheten för yrkeshögskolan, tillsammans med övriga myndigheter⁵ som enligt 10 a § förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska delta i samverkan, ska arbeta för att andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå ges möjlighet att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning. Myndigheten för yrkeshögskolan ska lämna en för myndigheterna gemensam redovisning av arbetet till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 20 mars 2025 (U2022/02286).

Samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning sker under beteckningen "Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande", förkortat MSV KLL. Inriktningen i myndighetssamverkan styrs av gd-gruppen, där samtliga medverkande myndigheters generaldirektörer ingår, liksom representanter från Folkbildningsrådets ledning. Gd-gruppen har också tillsatt en styrgrupp för myndighetssamverkan, med representanter på strategisk ledningsnivå i myndigheterna.

1.1 Genomförande av regeringsuppdraget

Myndigheterna har arbetat med de prioriterade områden som lyfts fram i regeringsuppdraget genom tillfälliga arbetsgrupper, där medarbetare från de olika myndigheterna ingått. Varje arbetsgrupp har haft en utsedd myndighet som lett arbetet, i enlighet med en uppdragsbeskrivning som styrgruppen för myndighetssamverkan kommit överens om. Av uppdragsbeskrivningarna har framgått vilket typ av resultat som respektive arbetsgrupp ska leverera och när. Arbetsgrupperna har rapporterat kontinuerligt till styrgruppen, som också har godkänt slutresultaten från grupperna. På så sätt har respektive myndighet ställt sig bakom det arbete som genomförts. Resultaten av arbetet med de prioriterade områdena sammanfattas i kapitel 3 och finns att ta del av i sin helhet som separata rapporter.

En del av uppdraget har handlat om att andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå ska ges möjlighet att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning. För att utforska hur sådan samverkan kan ske på ett effektivt sätt har projektet "Strengthening the Governance of the Swedish Skills System"⁶ genomförts under ledning av OECD, med myndighetssamverkan som bas. Projektet har finansierats av EU-

⁴ Sedan hösten 2024 ingår SCB i gd-gruppen och styrgruppen för myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

⁵ Statens skolverk, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet, Tillväxtverket, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) och Arbetsförmedlingen.

⁶ OECD, <https://www.oecd.org/en/about/programmes/dg-reform/strengthening-the-governance-of-the-swedish-skills-system.html>.

kommissionens reformstödsprogram TSI och resulterat i rekommendationer från OECD riktade till aktörer i det svenska kompetensförsörjningssystemet.

Relevanta aktörer på nationell och regional nivå, däribland arbetsmarknadens parter och regionalt utvecklingsansvariga, har även bjudits in och involverats i myndighetssamverkan, både i strategiska diskussioner och i operativt arbete i arbetsgrupper. Detta, liksom OECD:s rekommendationer, beskrivs närmare i kapitel 2.

Myndigheten för yrkeshögskolan har haft i uppdrag att svara för administrativ samordning av myndighetssamverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning. Denna samordning har skett med stöd av det sekretariat som sedan tidigare varit etablerat inom myndighetssamverkan. Arbetet i sekretariatet leds av Myndigheten för yrkeshögskolan och har under 2024 haft resurser även från Arbetsförmedlingen och Vinnova. Samordningen av samverkan har omfattat löpande administration där myndigheterna får beslutsunderlag och information i god tid, men också stöd till arbetet med de prioriterade områdena, för att samverkan ska bidra med konkreta resultat. Detta arbete beskrivs närmare i kapitel 4.

1.2 Nulägesbeskrivning av myndighetssamverkan

För att tydliggöra vad samverkan förväntas leda till, har myndigheterna kommit överens om ett effektmål för MSV KLL: att samverkan ska bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning utifrån individens och arbetslivets behov, genom samverkan mellan arbetsmarknad, näringsliv och utbildning.

Under 2024 har fokus varit att uppnå resultat och effekt av samverkan, genom avgränsade och resultatorienterade insatser. Hösten 2024 fattade gd-gruppen inom myndighetssamverkan beslut om en ny riktning för samverkan, som är under implementering vid tillfället för denna återrapportering.

Riktningen från generaldirektörerna innebär att det framöver ska finnas färre permanenta arbetsgrupper inom myndighetssamverkan, men fler tillfälliga arbetsgrupper för att lösa specifika uppgifter med en given tidsram. Arbetsgrupper för områdena analys och datainfrastruktur för öppen data kommer enligt riktningen att etableras på permanent basis. Därtill ser generaldirektörerna att arbetet med gemensamma policyförslag från myndigheterna (som exempelvis levererats inom STEM-området⁷), syftande till en bättre fungerande kompetensförsörjning, kan utvecklas.

Utöver de prioriterade områdena i regeringsuppdraget, som redovisas i denna återrapportering, har myndighetssamverkan omfattat ytterligare arbetsgrupper 2024. Arbetsgrupperna har arbetat med områden som analys, entreprenörskap, EU-initiativ, lärcentrum, Norra Sverige, validering, vägledning och datainfrastruktur för öppen data. Det är arbetsgrupper som myndigheterna initierat gemensamt och valt att hantera i samverkan och inom ramen för MSV KLL. 2024 års resultat av myndighetssamverkan i sin helhet presenteras i en årsrapport under våren 2025.

⁷ Se avsnitt 3.4 för närmare beskrivning.

2. Andra relevanta aktörers möjligheter att bidra till kompetensförsörjningsarbetet

Strukturer, system och verktyg för att identifiera och definiera kompetenskrav, synliggöra kompetens samt tillgodose arbetsmarknadens och näringslivets kompetensbehov kan inte utvecklas av en enskild myndighet, aktör eller utbildningsform. MSV KLL arbetar därför även med att sammanföra aktörer som behöver mötas för att hantera gemensamma utmaningar.

I uppdraget som riktats till MSV KLL via Myndigheten för yrkeshögskolans regleringsbrev står att andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå ska ges möjlighet att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning. I detta kapitel redovisar vi hur arbetet gått till.

2.1 Nationell nivå

MSV KLL stärker samverkan mellan myndigheter och andra aktörer på nationell nivå inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande. I avsnitten nedan framgår hur relevanta aktörer på nationell nivå har bjudits in till och medverkat i samverkan.

2.1.1 Nationell arena för kompetensförsörjning

Under 2023 etablerade MSV KLL en nationell arena för kompetensförsörjning. Myndigheterna i samverkan identifierade att det saknats ett sammanhållande forum, där både myndigheter och andra intressenter kan mötas för att skapa ett mer överblickbart och effektivt system för samverkan kring kompetensförsörjning samt för att kunna koordinera olika aktörers initiativ. I den nationella arenan ingick, förutom generaldirektörer eller motsvarande från MSV KLL, representanter för

- Företagarna
- LO
- SACO
- Sveriges Kommuner och Regioner
- Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF)
- Svenskt Näringsliv och
- Tjänstemännens centralorganisation
- nätverket för regionala utvecklingsdirektörer.

Den nationella arenan för kompetensförsörjning sammankallades vid ett tillfälle under 2024. Vid detta tillfälle deltog även statssekreteraren från utbildningsdepartementet, för att presentera regeringens politik för en bättre fungerande kompetensförsörjning. Därtill presenterade OECD sina rekommendationer för en stärkt styrning av det svenska kompetensförsörjningssystemet, varpå deltagarna fick ställa frågor och ge inspel till rekommendationerna.

På gd-gruppens möte i slutet av september 2024 togs beslutet att utveckla den nationella arenan och i stället pröva att nyttja myndigheternas befintliga råd och nätverk för medverkan från fler myndigheter i MSV KLL. Det kan exempelvis handla om organ för samverkan regionalt, med parterna eller med andra intressenter med intresse och engagemang för kompetensförsörjningsfrågor. Vid tillfället för denna återrapportering sker ett utforskande arbete kring vilka råd och nätverk som skulle kunna nyttjas.

2.1.2 Projektet Strengthening the Governance of the Swedish Skills System

Hösten 2022 ansökte myndigheterna i myndighetssamverkan om att få ta del av expertstöd genom EU:s reformstödsprogram TSI för att stärka arbetet med kompetensförsörjning i Sverige. En viktig del i ansökan handlade om behovet av att involvera andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå i samverkan om kompetensförsörjning och livslångt lärande, i linje med hur regeringsuppdraget riktat till MSV KLL var formulerat.

Instrumentet för tekniskt stöd (TSI) är EU:s program för att ge EU-länderna skräddarsydd teknisk sakkunskap när de utformar och genomför reformer. Formell avsändare av ansökan var Sverige som EU-medlemsland, via statsrådsberedningens EU-samordning på Regeringskansliet. Stödet beviljades i hård konkurrens med andra länder. Det var över 500 ansökningar från 27 medlemsländer och cirka 20 procent beviljades. OECD blev den organisation som valdes ut att leverera expertstödet. Projektet, med rubriken "Strengthening the Governance of the Swedish Skills System" startade i juli 2023 och pågick till och med januari 2025.

Som ett resultat av projektet har OECD lämnat 21 rekommendationer till Sverige inom tre övergripande områden⁸:

- starkt koordinering, samarbete och flernivåsamverkan inom kompetensförsörjningssystemet
- ökade möjligheter för relevanta aktörer att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning
- en starkt datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Rekommendationerna bygger på ett omfattande arbete där OECD med stöd av MSV KLL har genomfört intervjuer, undersökningar och workshops med ett sextiototal myndigheter och andra organisationer på nationell och regional nivå inom utbildning, arbetsmarknad och näringsliv. Detta för att kartlägga hur arbetet med kompetensförsörjning sker i Sverige samt ge rekommendationer om hur styrningen av kompetensförsörjningsområdet kan stärkas.

Myndigheterna i MSV KLL har varit representerade i projektets Advisory group, och där bistått med underlag från arbetet med kompetensförsörjning och livslångt lärande, liksom att kvalitetssäkra rapporter och arrangera workshops samt andra dialogformer där OECD givits möjlighet att samla in information.

Projektet avslutades genom en slutkonferens i Stockholm den 18 december 2024. Cirka hundra deltagare från myndigheter, departement, regioner, arbetsmarknadens parter, utbildningsanordnare på olika nivåer och andra intressenter följde konferensen. OECD:s rekommendationer kommenterades även av en panel bestående av representanter från EU-kommissionen, Regeringskansliet (Finansdepartementet), Svenskt Näringsliv, LO, Region Gävleborg och MSV KLL (genom Myndigheten för yrkeshögskolan).

OECD bedömer att MSV KLL bör vara den huvudsakliga plattformen för samverkan mellan myndigheter inom kompetensförsörjningsområdet, men ser förbättringspotential i hur andra relevanta aktörer kan bidra i samverkan. Flera av rekommendationerna handlar om förslag på hur den samverkan skulle kunna utvecklas.

Rekommendationerna presenteras i sin helhet i OECD:s slutrapport från projektet. Vid tillfället för denna återrapportering sker beredning av rekommendationerna på olika nivåer, både nationellt och regionalt. Vissa av rekommendationerna riktar sig till MSV KLL

⁸ OECD (2024), *Strengthening the Governance of the Swedish Skills System: Final Report*, OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/e1ecc914-en>.

som samverkansplattform medan vissa har andra mottagare, däribland Regeringskansliet och de regionalt utvecklingsansvariga.

2.1.3 Andra kontakter med myndigheter och aktörer på nationell nivå

MSV KLL har haft dialog med andra myndigheter på nationell nivå, som inte ingår i MSV KLL, men som har viktiga uppdrag för Sveriges kompetensförsörjning. På så sätt skapar MSV KLL synergier mellan såväl myndigheter som olika politikområden.

Energimyndigheten har haft ett uppdrag att samordna en nationell kraftsamling kring kompetensförsörjning för elektrifieringen. Här har Energimyndigheten haft dialog med några av arbetsgrupperna inom MSV KLL, särskilt arbetsgrupperna för analys och vägledning. I sin slutrapport skriver Energimyndigheten att det finns möjlighet att lyfta in utvalda insatser kopplat till elektrifieringens kompetensförsörjning till MSV KLL. Energimyndigheten bedömer även att de prioriterade områdena för MSV KLL är relevanta även för elektrifieringens kompetensförsörjning.⁹

MSV KLL har även haft dialog med Jämställdhetsmyndigheten, utifrån deras uppdrag att främja samverkan mellan myndigheter när det gäller området könsbundna studie- och yrkesval. Detta för att hjälpa aktörerna bredda sin rekryteringsbas och behålla befintliga anställda.¹⁰ Dialogen har bland annat handlat om hur det går att skapa synergier mellan myndigheternas samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning och samverkan inom området könsbundna studie- och yrkesval. Detta skulle till exempel kunna ske genom att Jämställdhetsmyndigheten bjuds in att delta i insatser mellan myndigheterna inom MSV KLL som syftar till att bryta könsbundna studie- och yrkesval.

Jämställdhetsmyndigheten har även deltagit som presentatörer på ett webinarium inom MSV KLL, med fokus på att integrera jämställdhet i samverkan kring kompetensförsörjningsfrågor. Dialog och fortsatt samverkan mellan uppdragen planeras under 2025.

Även med Strålsäkerhetsmyndigheten har dialog inletts via sekretariatet och ordförande i MSV KLL:s styrgrupp, mot bakgrund av deras uppdrag om stärkt kompetens för strålsäker kärnkraft, där samverkan med andra myndigheter är en viktig del.¹¹ Strålsäkerhetsmyndigheten kommer under våren återkomma till enskilda myndigheter i MSV KLL vid behov, samt återkoppla till styrgruppen när den pågående kartläggningen är klar.

I flera av arbetsgrupperna inom MSV KLL har andra myndigheter och aktörer på nationell nivå varit involverade, antingen som deltagare i gruppen eller i delar av arbetet. Nedan följer en sammanfattning av vilka aktörer som varit involverade:

- I arbetsgruppen för analys och prognos¹² har Statistikmyndigheten SCB deltagit i delar av arbetet, utifrån att SCB:s statistik om utvecklingen på arbetsmarknaden och inom utbildningsområdet är viktiga komponenter för analysarbetet hos flera myndigheter. Sedan hösten 2024 har SCB:s medverkan i MSV KLL utökats genom att myndigheten nu även ingår i styrgruppen och gd-gruppen.

⁹ Energimyndigheten (2024), *Slutrapportering av regeringsuppdrag att samordna en nationell kraftsamling* <https://www.energimyndigheten.se/klimat/sveriges-elektrifiering/uppdrag-inom-elektrifieringen/kompetensforsorjning-for-elektrifiering/>.

¹⁰ Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Jämställdhetsmyndigheten <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/Index?rblid=24180>.

¹¹ Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Strålsäkerhetsmyndigheten <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBLID=23464>.

¹² Arbetsgruppen har bestått av representanter från Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och Universitetskanslersämbetet.

- Arbetsgruppen för vägledning har haft deltagande från Kommunal och Trygghetsfonden TSL¹³, baserat på deras arbete med att möjliggöra välgrundade karriär- och utbildningsval för individer. I november 2024 lämnade MSV KLL en skrivelse till Regeringskansliet, som tagits fram av arbetsgruppen. Skrivelsen innehöll rekommendationer om livslång vägledning för framtidens kompetensbehov.¹⁴
- Arbetsgruppen för en sammanhållen datainfrastruktur, som formerades och arbetade under andra halvåret 2024, samverkar med en bredd av myndigheter och andra aktörer på olika nivåer. I arbetsgruppen ingår representanter från Arbetsförmedlingen, Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Universitets- och högskolerådet. Vetenskapsrådet och Statistikmyndigheten SCB deltog i uppstarten av arbetet. Hösten 2024 höll arbetsgruppen en workshop på temat "Datadriven samverkan för planering och dimensionering", med över hundra deltagare. Workshopen genomfördes i samverkan mellan Skolverket, Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Sundsvalls kommun och Nationell dataverkstad¹⁵. Därutöver har arbetsgruppen löpande dialog med Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) i arbetet med datadelning, öppna data och EU:s datasamverkan.
- I arbetsgruppen för Norra Sverige¹⁶ har representanter från Umeå universitet samt Luleå tekniska universitet ingått, utifrån deras roll för kompetensförsörjningen i Norrbotten och Västerbotten. I början av 2024 lämnade MSV KLL en skrivelse till Regeringskansliet, som tagits fram av arbetsgruppen för Norra Sverige. Skrivelsen innehåller förslag om stärkt arbetskraftsmobilitet och förbättrade möjligheter till kompetensutveckling, för att stödja nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbotten och Västerbotten.¹⁷
- Arbetsgruppen för entreprenörskap¹⁸ har under året initierat och genomfört flera insatser tillsammans med andra nationella och internationella aktörer. I september 2024 arrangerade arbetsgruppen ett webinarium i samverkan med OECD och med talare från Handelshögskolan i Stockholm och University in Osijek. Syftet med webinariet var att tydliggöra sambandet mellan entreprenörskap, kompetensförsörjning och livslångt lärande. I december 2024 höll gruppen en workshop tillsammans med Kungliga Ingenjörskapsakademien (IVA) för att hämta in underlag till policyförslag gällande entreprenörskap, företagande och kompetensförsörjning.

¹³ Arbetsgruppen har bestått av representanter från Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Universitets- och högskolerådet UHR, Trygghetsfonden TSL och Kommunal.

¹⁴ Gemensam skrivelse från myndigheterna i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande (2024), *Livslång vägledning för framtidens kompetensbehov*.

<https://assets.mvh.se/docs/publikationer/rapporter/msv-kll-vagledning-rekommendationer.pdf>

¹⁵ Nationell dataverkstad var ett Vinnova-finansierat projekt som pågick under tre år (2022–2024), med syftet att stödja och driva på arbetet med att tillgängliggöra och använda öppna och delade data från regional och kommunal sektor. <https://www.vgregion.se/ov/dataverkstad/>.

¹⁶ Arbetsgruppen har bestått av representanter från Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och Vinnova samt Umeå Universitet och Luleå Tekniska Universitet.

¹⁷ Gemensamt PM från myndigheterna i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande med förslag på åtgärder och lösningar från myndighetssamverkan för att möta behoven av kompetens i Norrbotten och Västerbotten (2024), <https://assets.mvh.se/docs/om-oss/myndighetssamverkan/msv-norra-sverige-pm.pdf>.

¹⁸ Arbetsgruppen har bestått av representanter från Skolverket, Tillväxtverket och Folkbildningsrådet.

- Den tillfälliga arbetsgruppen för det prioriterade området "utbildning för klimatomställning"¹⁹ har haft kontakt med samordnaren för lärosätenas satsningar på korta kurser för omställning.

En utförligare beskrivning av arbetet i arbetsgrupperna inom MSV KLL ges i "Årsrapport 2024 för MSV KLL", som publiceras under våren 2025.

2.2 Regional nivå

Även aktörer på regional nivå, främst regionalt utvecklingsansvariga (RUA) har bjudits in till samverkan, för att bidra till arbetet för en bättre kompetensförsörjning. Samverkan har skett i samband med konkreta insatser inom arbetsgrupper, men även i strategiska frågor bland annat inom ramen för projektet "Strengthening the Governance of the Swedish Skills System".

Nedan följer en sammanfattning av de insatser där regionalt utvecklingsansvariga deltagit i insatser som genomförts inom MSV KLL.

- I arbetsgruppen för Norra Sverige har representanter från Region Västerbotten och Region Norrbotten medverkat i delar av arbetet. Gruppen har bland annat initierat samverkan och genomfört en workshop med Kompetensråd Norrbotten, som samlar både offentliga och privata aktörer i hela Norrbotten. Vidare har gruppen arbetat för att främja fler projekt, med finansiering av Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden (ESF), som syftar till stärkt kompetensförsörjning i Norra Sverige.
- Arbetsgruppen för en sammanhållen datainfrastruktur har haft dialog med Nationella dataverkstaden, ett Vinnova-finansierat projekt som letts av Västra Götalandsregionen och omfattat flera ytterligare regioner. Dialogen har handlat om hur det går att samverka mellan myndigheter och andra samhällsaktörer på lokal, regional och nationell nivå, för att tillgängliggöra öppna och delade data om kompetensbehov.
- I projektet "Strengthening the Governance of the Swedish Skills System" har Sveriges samtliga 21 regioner bjudits in för att bidra med underlag om hur kompetensförsörjningen på regional nivå kan stärkas. Bland annat hölls en workshop i Gävle, där representanter från 11 regioner deltog tillsammans med OECD och flera av myndigheterna i MSV KLL. I sin slutrapport från projektet konstaterar OECD att samverkan mellan MSV KLL och regionerna ännu är i sin linda och skulle kunna utvecklas ytterligare så att regionerna kan bidra mer. OECD ger rekommendationer om utvecklade samarbetsformer, men ser även behov av ändringar i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar, för att tydliggöra regionernas roll i det svenska kompetensförsörjningssystemet.
- På strategisk nivå har MSV KLL initierat kontakt med "Regional kontakt" och fokusgruppen för kompetensförsörjning för att arbeta fram en samverkansstruktur som möjliggör för RUA att bidra strategiskt till arbetet i MSV KLL. Regional kontakt är en plattform för alla regioners utvecklingsdirektörer. Som en följd av samarbetet deltog företrädare för Regional kontakt (Region Gävleborg) i Nationell arena för

¹⁹ Arbetsgruppen har bestått av representanter från Myndigheten för yrkeshögskolan, som haft kontakt med övriga myndigheter inom MSV KLL i arbetet.

kompetensförsörjning. Fortsatt samverkan på strategisk nivå mellan MSV KLL och regionerna planeras framöver (se avsnitt 3.2).

Därtill har delar av arbetet i MSV KLL riktat sig till den regionala nivån och haft regionalt utvecklingsansvariga som målgrupp för olika insatser och stödaktiviteter. Detta arbete redovisas under avsnitt 3.2 ("Stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete").

3. Prioriterade områden

I detta kapitel redovisas MSV KLL:s arbete med de prioriterade områden för samverkan som uttrycks i Myndigheten för yrkeshögskolans regleringsbrev avseende 2024.

3.1 Arbete med analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning

UKÄ har lett en arbetsgrupp inom MSV KLL som undersökt hur utbildningssystemet på olika nivåer bättre kan möta arbetsmarknadens efterfrågan och vilka behov av omprioriteringar av utbildningsutbudet som finns. Utöver UKÄ har Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenska ESF-rådet och Tillväxtverket ingått i arbetsgruppen. SCB har deltagit i delar av arbetet. Arbetsförmedlingen har inte medverkat i att ta fram arbetsgruppens förslag om analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning och har reservationer kring delar av förslagen.

En central del har handlat om hur SCB:s analyser och prognoser om utvecklingen på arbetsmarknaden och inom utbildningsområdet kan bli än mer användbara för att planera och dimensionera utbildning.²⁰

Gruppens arbete bestod i att se över möjligheterna att utveckla SCB:s rapport *Trender och Prognoser*, dels för ökad träffsäkerhet i prognoserna, dels för att bli ett mer heltäckande underlag för att kunna nyttjas i arbetet med omprioriteringar av utbildningsutbudet för att möta arbetsmarknadens efterfrågan. En kartläggning genomfördes över de deltagande myndigheternas prognoser och underlag för dimensionering av utbildning. Kartläggningen gjordes genom en enkät under våren 2024 vilken innehöll frågor om bland annat hur myndigheterna använder SCB:s *Trender och Prognoser*. SCB medverkade i workshopparna för att presentera metoden bakom *Trender och Prognoser* och deltog även i gruppens diskussioner.

Resultatet av arbetsgruppens arbete innehåller fem förslag till SCB om hur *Trender och Prognoser* kan utvecklas vidare. SCB planerar redan ett utvecklingsarbete som delvis stämmer överens med de behov som arbetsgruppen identifierat. Förhoppningen är att förslagen kan underlätta detta arbete och bidra till mer heltäckande analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning som ligger i linje med arbetsmarknadens efterfrågan.

1. Redovisa fler utbildningar och ytterligare uppdelningar av utbildningsgrupper

Myndigheterna i myndighetssamverkan ser behov av att

- redovisa resultat uppdelat på fler utbildningar och inriktningar
- särredovisa resultat för olika utbildningsformer inom utbildningsgrupper
- inkludera fler utbildningar.

I de fall det inte går att redovisa prognosen mer uppdelat kan en möjlig väg vara att förtydliga hur sammansättningen vad gäller utbildningsbakgrund ser ut bland dem som är yrkesverksamma i dag.

2. Utveckla informationen om utbildningsbakgrund

En förutsättning för att kunna möta behovet av eftergymnasial kompetens är att det finns behöriga sökande, och för vissa utbildningar krävs särskild behörighet. Till exempel aktualiserar satsningar på STEM-utbildningar behovet av utbildade från gymnasieskolans

²⁰ SCB gör analyser och prognoser på lång sikt över utvecklingen på arbetsmarknaden och inom utbildningsområdet. De långsiktiga prognoserna om utbildning och arbetsmarknad publiceras ungefär vart tredje år, under rubriken "Trender och prognoser". Den senaste rapporten publicerades 2023 https://www.scb.se/contentassets/3c424ebe4366403da0d30dfba52fba87/uf0515_2023a01_br_am85br2401.pdf.

naturvetenskaps- och teknikprogram.²¹ Därför kan det finnas anledning att utveckla informationen i Trender och Prognoser kring vilken utbildningsbakgrund personer som påbörjar olika eftergymnasiala utbildningar har. En sådan komplettering i Trender och Prognoser skulle öka förståelsen för hur utbildningsvägarna ser ut, vilket i sin tur skulle kunna underlätta dimensioneringen av utbildningar på olika nivåer för att möta arbetsmarknadens behov.

3. Inkludera dagens brist på utbildade

Det saknas tillräckliga uppgifter om hur stor dagens brist på utbildade är i antal för de olika utbildningsgrupperna i Trender och Prognoser. För merparten av utbildningsgrupperna gör SCB antagandet att arbetsgivare till stor del täcker upp bristen på utbildade med anställda som saknar efterfrågad utbildning. Genom att utgå från att dessa anställda över tid ska ersättas av utbildade vägs dagens brist in i den prognostiserade efterfrågan. Det finns dock en risk att tjänster inte har kunnat tillsättas och att bristen därför underskattas. För legitimationsyrken inom hälso- och sjukvården där det inte går att ersätta utbildade med andra anställda ingår inte den befintliga bristen på utbildade alls i den prognostiserade efterfrågan. Det innebär att det verkliga behovet av utbildade riskerar att underskattas.²²

4. Publicera beräkningsunderlag och utveckla antaganden om tillgång och efterfrågan

Trender och Prognoser skulle kunna bli mer användbar för myndigheter och andra användare om fler beräkningsunderlag blev tillgängliga på SCB:s webb. Det skulle göra det enklare att göra egna scenarier om antalsuppgifter för prognostiserad tillgång och efterfrågan. Till exempel vore det önskvärt om användare enklare kunde beräkna vad bristen kan bli om nybörjarantalen minskar eller om befolkningen växer.

Det kan även finnas skäl att överväga om det för vissa utbildningsgrupper finns behov av och möjlighet att redovisa alternativa scenarier för efterfrågan. I flera fall har förändringar som påverkar efterfrågan inträffat kort efter att Trender och Prognoser publicerats. Till exempel visar SCB:s senaste befolkningsframskrivning från 2024 att antalet barn och unga väntas minska fram till 2040 vilket sannolikt minskar behoven av lärare jämfört med vad Trender och Prognoser 2023 visar. I äldre Trender och Prognoser redovisades i vissa fall två scenarier för efterfrågan (se till exempel Trender och Prognoser 2005). Samtidigt är det inte lämpligt att väga in faktorer som utifrån tillgänglig information inte går att kvantifiera i antalet utbildade individer. Det kan vara fallet med nya teknologiska skiften som grön omställning och AI.

5. Se över vilken uppgift om utbildning som används

När Trender och Prognoser beräknar tillgången på utbildade används Utbildningsregistret som utgår från individens högsta utbildning. När individer som redan har en högskoleutbildning väljer att läsa en utbildning inom yrkeshögskolan eller komvux²³ finns risk att prognosmodellen missar deras kompetenser och rörlighet på arbetsmarknaden. Till exempel väljer vissa högskoleutbildade att läsa en yrkeshögskoleutbildning för att komplettera sin tidigare kompetens men det är inte heller ovanligt att högskoleutbildade väljer yrkeshögskolan med syftet att byta karriärriktning. De individernas utbildning syns då inte i Trender och Prognoser.

²¹ Se t.ex. Prop 2024/25:1 Utgiftsområde 16, s. 41.

²² I Trender och Prognoser 2023 ingår även kvalitativa bedömningar av arbetsmarknadsläget i dag och 2040. För utbildningar där det inte går att väga in dagens brist i den prognostiserade efterfrågan väger SCB i stället in hur arbetsmarknadsläget ser ut i dag när de gör den kvalitativa bedömningen av arbetsmarknadsläget 2040.

²³ Vad gäller inflödet från komvux har det i 2023 års Trender och Prognoser skett förändringar jämfört med tidigare prognoser. Förändringarna medför att nivån av antalet utbildade och examinerade från komvux med inriktning mot vård och omsorg respektive barn och fritid har ökat. Förändringarna är föranledda av en metodstudie som genomfördes 2023. I korta drag handlar det om att man i vissa fall frångår Utbildningsregistrets logik att klassificera utbildade utifrån deras högst uppnådda utbildning, och i stället väljer den senaste. I de fall en person har en komvuxutbildning som sin senaste utbildning, men en annan tidigare utbildning som är "högre", och läst minst 800 godkända yrkespoäng på komvux väljs komvuxutbildningen.

3.2 Stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete

Ett av de prioriterade områdena handlar om stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete. I detta avsnitt redovisar vi det arbete som genomförts inom ramen för MSV KLL, som riktar sig till regionerna eller de regionalt utvecklingsansvariga som målgrupp och innehållit stödjande eller strukturbyggande insatser som stödjer regionalt kompetensförsörjningsarbete.

För arbetet med de strukturbyggande delarna av arbetsområdet har en tillfällig grupp bildats, bestående av representanter från Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen och MSV KLL:s sekretariat (Myndigheten för yrkeshögskolan), under ledning av Tillväxtverket. Gruppen har tagit fram en promemoria som innehåller en översikt över befintliga forum där myndigheterna i MSV KLL möter regionalt utvecklingsansvariga. Promemorian lyfter att regionalt utvecklingsansvariga är viktiga aktörer för MSV KLL. Det blir tydligt i samverkan genom bredden av olika insatser som görs och har gjorts för att säkerställa en god kontakt till den regionala nivån (se kapitel 2.2 samt nedan beskrivet arbete). Promemorian innehåller också förslag på insatser från MSV KLL för att stötta regionalt kompetensförsörjningsarbete. Utifrån underlaget och styrgruppens diskussioner har en genomförandeplan tagits fram och beslutats av styrgruppen för MSV KLL.

Enligt genomförandeplanen kommer modeller och former för samarbetet mellan MSV KLL och RUA stärkas och utvecklas. Genomförandeplanen lyfter Regional kontakt (forum för regionernas utvecklingsdirektörer) som ett strategiskt forum. Fokusgruppen för kompetensförsörjning i Regional kontakt är en viktig grupp för övergripande och strategiska diskussioner vad gäller samarbetet mellan MSV KLL och regionerna. Forumet skapar en god möjlighet för MSV KLL att fånga upp inspel och impulser från regionerna. Mötesplatsen mellan regional kontakt och MSV KLL ska utvecklas vidare som ett strategiskt forum enligt genomförandeplanen, såväl som övriga befintliga nätverk och forum, som komplement till det strategiska forumet.

Genomförandeplanen lyfter också att omvärldsbevakning samt strategiska samtal om arbetet med att ge stöd till det regionala kompetensförsörjningsarbetet är viktigt och ska samordnas och beskrivas tydligare. MSV KLL ska också göra en översyn över hur det regionala perspektivet säkerställs i rapporteringar i olika form samt i administrativa verktyg och mallar.

Under det gångna året har flera insatser och aktiviteter inom ramen för MSV KLL riktat sig till den regionala nivån och haft regionalt utvecklingsansvariga som målgrupp. Nedan följer ett urval av dessa.

Stöd till effektiva och hållbara strukturer för validering på regional nivå

Tillväxtverket och Myndigheten för yrkeshögskolan har i uppdrag att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå. Uppdragets övergripande mål är att öka regionernas kapacitet och förmåga att utveckla effektiva och hållbara strukturer för validering på regional nivå. Under 2024 fattade regeringen beslut om en förlängning av uppdraget till februari 2026. En slutredovisning av uppdraget ska lämnas senast den 15 oktober 2026. Uppdraget har till och med 2024 hanterats med stöd av MSV KLL, i arbetsgruppen för validering.²⁴

Regionerna har en central roll inom kompetensförsörjning och regional utveckling där validering är en viktig del. Inom ramen för uppdraget har Tillväxtverket beviljat medel till 20 regioner för att bedriva projekt för att utbildningsanordnare och andra utförare ska kunna erbjuda validering till fler individer och inom fler utbildningsområden och branscher. Projekten innebär till exempel kommunikationsinsatser riktade till utbildningsanordnare, branschorganisationer och utförare av validering för att stärka

²⁴ Arbetsgruppen har bestått av representanter från Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och Vinnova samt Umeå Universitet och Luleå Tekniska Universitet.

valideringens roll och öka tillgängligheten till validering för individer. Andra insatser fokuserar på att stärka kommunernas arbete med validering inom komvux. I flera projekt ingår insatser för att uppmärksamma företagen om möjligheten att använda validering som verktyg för strategisk kompetensförsörjning.

Myndigheterna har också stöttat regionerna genom att skapa nätverk för samverkan samt bidragit till kunskapsuppbyggnad inom valideringsområdet.

Tillväxtverket samordnar uppdraget och lämnade i mars 2024 in en tredje delredovisning²⁵ av uppdraget till Regeringskansliet. Delredovisningen visar att det sker en tydlig positiv utveckling. I maj 2023 var det 65 procent av regionerna som uppgav att det inte alls eller i låg utsträckning fanns en etablerad struktur för validering i länet. I halvtidsutvärderingen i slutet av 2023 hade andelen av regionerna som bedömer sig ha ingen eller låg nivå av struktur minskat till 40 procent.

Nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbotten och Västerbotten

Arbetsgruppen för Norra Sverige inom MSV KLL har genomfört olika insatser för att stödja kompetensförsörjningsarbetet kopplat till nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbotten och Västerbotten. Till exempel samverkar gruppen med kompetensförsörjningsstrategier i Region Norrbotten och Region Västerbotten och har tillsammans identifierat ett antal områden som upplevs som hinder för en effektiv kompetensförsörjning. Nyckelfrågor för en bättre befolknings- och kompetensförsörjning är incitament för stärkt arbetskraftsmobilitet, förbättrade möjligheter till kompetensutveckling för anställda i de bägge länen samt för arbetslösa i andra delar av Sverige som kan tänka sig att flytta. Att öka andel studenter som stannar kvar efter examen är också av vikt. Dessa nyckelfrågor är kommunicerade till Regeringskansliet i en promemoria.²⁶

Förslag på utvecklade analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning

Arbetsgruppen för analys inom MSV KLL²⁷, har uppmärksammat att det finns stora behov av regional statistik och regionala prognoser om kompetensförsörjning i sin rapport om utvecklingsbehov av Trender och Prognoser samt behov av analysunderlag.²⁸ Det råder både brist på sådan statistik och prognoser och det saknas långsiktig finansiering för desamma. Bedömningen är att det behövs en systematisk kartläggning av vilka prognoskällor, statistik och andra verktyg som finns för att göra hållbara prognoser och vilka sådana som saknas innan ett utvecklingsarbete av nya underlag startar. Det är viktigt att en sådan kartläggning omfattar prognoser och statistik på både nationell och regional nivå. En sådan kartläggning kan sedan ligga till grund för en prioritering av vilka andra underlag som behöver utvecklas.

Myndigheterna som ingår i MSV KLL har ett behov av regionala prognoser om kompetensbehov. Inom flera delar av arbetsmarknaden varierar kompetensbehoven mycket mellan olika delar av landet. De analyser som görs i dag avser oftast regioner (län). Det är dock inte alla presumtiva elever, studenter och arbetstagare som lever sitt liv efter regiongränsdragningar. Det gör att det kan finnas ett behov av att använda och hitta fler geografiska indelningar, bland annat för att förstå individens beteenden och val.

²⁵ Tillväxtverket (2024), *Uppdrag att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå – N2021/03082. Delrapport 3.*

²⁶ Gemensamt PM från myndigheterna i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande med förslag på åtgärder och lösningar från myndighetssamverkan för att möta behoven av kompetens i Norrbotten och Västerbotten (2024). <https://assets.myh.se/docs/om-oss/myndighetssamverkan/msv-norra-sverige-pm.pdf>.

²⁷ Arbetsgruppen har bestått av representanter från Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och Universitetskanslersämbetet.

²⁸ Gemensamt PM från myndigheterna i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande gällande utvecklingsbehov av Trender och Prognoser samt behov av andra analysunderlag (2024). PM:et är ett underlagsdokument för vidare arbete. rapport-trender-och-prognoser.pdf

Ett exempel på en sådan geografisk indelning som skulle kunna användas är funktionella analysregioner (FA-regioner) vilka främst baseras på hur omfattande arbetspendlingen över kommungränser är. En FA-region kan bestå av en eller flera kommuner och är förenklat en lokal arbetsmarknadsregion inom vilken människor kan bo och arbeta utan att behöva göra alltför tidsödande resor. Här finns relevanta utvecklingsmöjligheter i det fortsatta arbetet inom MSV KLL vad gäller att ta fram andra typer av analysunderlag och prognoser för behovet av utbildning uppdelat på arbetsmarknadsbehov.

Utvecklade analysunderlag för prognoser och dimensioner av utbildning, baserade på mer funktionella geografiska indelningar, kan i längden bidra till en bättre kompetensförsörjning både lokalt och regionalt. Om förslagen i rapporten omhändertas finns goda förutsättningar för att skapa ett mer effektivt arbete på regional nivå med prognoser och dimensionering av utbildning.

3.3 Utbildning för klimatomställningen

Under ledning av Myndigheten för yrkeshögskolan har ett arbete gjorts för att ge samverkande myndigheter underlag för fortsatta insatser kopplade till utbildning för klimatomställning och gröna kompetenser.²⁹ Som ett resultat av arbetet har en kartläggning tagits fram av uppdrag och utvecklingsinitiativ inom området "utbildning för klimatomställning". Kartläggningen omfattar uppdrag och initiativ gällande både utbudet av utbildning och andra aspekter, till exempel hur perspektivet miljömässig hållbarhet kan integreras i genomförandet av utbildning.³⁰

I kartläggningen framkommer att endast Vinnova och Myndigheten för yrkeshögskolan har haft uppdrag som explicit adresserar utbildning för klimatomställning, men att flera andra myndigheter inom MSV KLL har haft uppdrag som knyter an till frågan eller arbetar med hållbarhet på olika sätt. Även myndigheter som inte är knutna till samverkansstrukturen har genomfört uppdrag inom området.

Utifrån kartläggningen kan konstateras att styrningen av myndigheterna inom området ser olika ut, att många olika begrepp används och att det finns flera olika sätt att kategorisera vilka yrken, utbildningar eller kompetenser som är gröna. Området utbildning för klimatomställning är i sig komplext och det är svårt att få en tydlig samlad bild av vad som görs och i vilken utsträckning olika förslag som lagts har omsatts i insatser och åtgärder. Det är också svårt att få en bild av i vilken utsträckning de insatser som görs möter de behov som finns.

Med utgångspunkt i kartläggningen och nuvarande kunskapsläge hos samverkande myndigheter har förslag på insatser som bedöms kunna påverka förutsättningarna för utveckling inom området identifierats. Insatserna avser dels styrning av aktörer som är aktiva inom området, dels fortsatta insatser eller prioriteringar inom MSV KLL.

Bland annat föreslås samordning av styrningen inom området, insatser för att stärka den gemensamma förståelsen för klimatomställning och dess påverkan hos aktörer som arbetar med kompetensförsörjningsfrågor samt fortsatta insatser för en sammanhållen datainfrastruktur. Kartläggningen skulle också kunna följas av en analys av brister och styrkor i nuvarande utbildningssystem avseende klimatomställningens behov, i syfte att identifiera eventuella behov av förändringar i reglering, policy eller styrning inom området.

²⁹ Övriga myndigheter i MSV KLL har bidragit med inspel i arbetet.

³⁰ Gemensam kartläggning från myndigheterna i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande av uppdrag och utvecklingsinitiativ inom området utbildning för klimatomställning (2025).
<https://www.myh.se/om-oss/myndighetssamverkan-och-samverkansprojekt/myndighetssamverkan/aktuellt-inom-myndighetssamverkan/utbildning-for-klimatomställning>

3.4 Insatser för att få fler att delta i utbildningar inom området STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics)

Under ledning av UHR har ett arbete genomförts för att få fler att delta i utbildningar inom området STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics).³¹ En insats som tidigt beslutades för det prioriterade området, var att ta fram en gemensam skrivelse med samlade inspel från MSV KLL till den av regeringen aviserade strategin för STEM.³²

En tillfällig arbetsgrupp för arbetet med skrivelsen formerades i april 2024 och avslutade sitt arbete i juni samma år.³³

Frågan om ökat deltagande i STEM-utbildningar har ett individ-, organisations- och samhällsfokus och omfattar både lokala, regionala och nationella aktörer. Myndigheterna har inte haft ambitionen att ge en heltäckande bild av dessa perspektiv, utan att lyfta några områden som identifierats som särskilt centrala för att få att fler unga och vuxna att vilja ansöka och påbörja en STEM-utbildning.

Myndigheternas bedömningar redovisas utifrån följande tre områden:

1. Fler barn och unga bör ges förutsättningar att kunna delta i en STEM-utbildning

MSV KLL bedömer att förutsättningarna för en breddad rekrytering till STEM-utbildningar bör skapas redan i förskolan och sedan fortsätta genom hela skolgången. Det är också viktigt att skapa och bibehålla intresset för matematik, teknik och naturvetenskapliga ämnen inom hela skolsystemet. För att möjliggöra detta behöver lärare ges rätt förutsättningar att utveckla sin undervisning, så att fler barn och unga kan nå goda resultat i dessa ämnen och avsluta gymnasieskolan med en examen. Lärare behöver även ges förutsättningar att utveckla undervisningen så att fler barn och unga, i synnerhet fler flickor och unga kvinnor, får ökat självförtroende och motivation att välja en STEM-utbildning.

2. Möjliggör vuxnas deltagande i STEM-utbildningar genom flexibla möjligheter till kompetensutveckling och omställning

MSV KLL ser att möjligheter till kompetensutveckling och omställning som möter vuxnas skilda behov kan bidra till ökat deltagande i STEM-utbildningar inom olika delar av utbildningssystemet. På kort sikt kan en viktig del vara att erbjuda och investera i möjligheten att uppnå grundläggande behörighet och särskild behörighet eller särskilda förkunskaper till STEM-utbildningar inom yrkeshögskola och högskola, exempelvis att uppnå särskild behörighet genom naturvetenskapligt och tekniskt basår inom komvux, folkhögskola och högskola. På längre sikt är en viktig fråga att följa upp olika utbildningsvägar avseende resultat, målgrupp, övergång till fortsatt utbildning och vid behov utveckla dessa så att fler vuxna kan påbörja en STEM-utbildning.

För att möjliggöra vuxnas deltagande i STEM-utbildningar ser MSV KLL även ett stort värde i att ta vara på erfarenheterna från YH-flex inom yrkeshögskolan³⁴ och skapa incitament för att förkorta vägen till examen inom yrkeshögskola och högskola genom erkännande av reell kompetens.

³¹ Utöver UHR har Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och Universitetskanslersämbetet deltagit i arbetet.

³² Regeringen (2024), <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/ingenjorslandet-sverige/stem-strategin/>.

³³ Gemensam skrivelse till regeringens STEM-strategi från myndigheterna i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande (2024). <https://www.myh.se/publikationer/skrivelse-2024-inspel-till-regeringens-stem-strategi>.

³⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan (2023), *Återrapportering av regeringsuppdrag för en snabbare och mer flexibel väg till en yrkeshögskoleexamen, YH-flex återrapportering-av-regeringsuppdrag-for-en-snabbare-och-mer-flexibel-vag-till-en-yrkeshogskoleexamen-yh-flex.pdf*.

3. För att fler ska vilja ansöka och påbörja en STEM-utbildning bör insatser utformas med både individ, organisation och samhälle i fokus

MSV KLL bedömer att utbildningar och insatser för att fler, i synnerhet kvinnor, ska ansöka och delta i STEM-utbildningar inom olika delar av utbildningssystemet, behöver utformas med individ, organisation och samhälle i fokus. Könsbundna studieval kan vara problematiska både utifrån ett individ- och ett samhällsperspektiv. För individen kan det innebära att möjligheter att utforska och utveckla olika intressen och färdigheter begränsas. För samhället kan det innebära försämrade förutsättningar för kompetensförsörjning när rekryteringsunderlaget är mer begränsat. Uppföljning av deltagande i STEM-utbildningar visar att könsskillnader i studieval består.

I skrivelsen till regeringen lyfts bland annat vikten av att följa upp hur grundskolans praktiska arbetslivsorientering, prao, bidrar till att motverka att elevernas studie- och yrkesval begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund och vid behov, utveckla stödet till huvudmän. Det finns även behov av samlad information om olika vägar till STEM-yrken inom hela utbildningssystemet, som tydliggör yrkesroller och områden där kompetensförsörjningsbehovet är störst.

Vidare synliggör skrivelsen från MSV KLL att studieinformation är central för att säkerställa att rätt målgrupper nås och motiveras att välja STEM-utbildningar. För det behövs bland annat

- kvalitativ studie- och yrkesvägledning som hjälper elever, unga och vuxna att förstå vilka möjligheter STEM-utbildningar erbjuder
- förbättrad och riktad information om STEM-utbildningar, särskilt om arbetsmarknadens behov och framtida karriärvägar
- studieinformation som betonar flexibla utbildningsvägar för vuxna, inklusive distansutbildning, deltidstudier och anpassade program för yrkesverksamma.

Utbildning för studie- och yrkesvägledare om utveckling inom STEM

I det inspel som myndighetssamverkan gjorde till regeringens STEM-strategi lyftes bland annat behovet av fortbildning för studie- och yrkesvägledare inom aktuella STEM-områden för att bättre kunna stödja elever, unga och vuxna att göra välavvägda val.

MSV KLL har under 2024 påbörjat planeringen av en sådan utbildningsinsats och den kommer att genomföras i slutet på mars 2025. Målgruppen för utbildningen är studie- och yrkesvägledare inom alla utbildningsformer. Syftet är att de ska känna till vad som utmärker STEM-utbildningar och ha uppdaterad information kring vad studier inom STEM innebär och vilka karriärmöjligheter sådana utbildningar kan leda till.³⁵

Utbildningen genomförs i form av tre webinarier. Följande teman lyfts i utbildningen:

- STEM och framtiden: Det växande behovet av STEM-kompetens i Sverige och globalt för att skapa en hållbar och innovativ samhällsutveckling.
- Karriärvägar och arbetsliv: Kunskap om hur arbetsmarknaden förändras och vilka roller som kommer efterfrågas. Hur ett yrkesliv inom STEM kan se ut.
- Jämställdhet och inkludering: Hur vi tillsammans kan skapa lika möjligheter för alla att utforska och lyckas inom STEM, oavsett kön eller bakgrund.
- Rollen som vägledare: Hur vägledare kan stärka individers intresse och självförtroende för utbildningar STEM.

³⁵ STEM – en miniutbildning för vägledare - UHR:s sidor för vägledare.

4 Administrativ samordning av MSV KLL

Myndigheten för yrkeshögskolan har haft i uppdrag att svara för den administrativa samordningen av MSV KLL. En slutsats av föregående regeringsuppdrag riktat till MSV KLL var att samverkan förutsätter en samordnande funktion för att stärka det operativa arbete som sker i myndighetssamverkans arbetsgrupper, så att samverkan bidrar till en fungerande kompetensförsörjning.³⁶ Under 2024 har ytterligare arbete gjorts för att stärka den administrativa samordningen med stöd av ett sekretariat. I sekretariatet har medarbetare från Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen och Vinnova ingått.

Samordningen innefattar såväl löpande administration där myndigheterna får beslutsunderlag som information. En god administration behövs för att styrgrupp och gd-grupp ska få tydliga och strukturerade beslutsunderlag för att välgrundade beslut ska kunna fattas, genomföras och följas upp.

Arbetet har förstärkts genom två förstudier som finansierats av Svenska ESF-rådet samt med inspel från arbetet inom projektet "Strengthening the Governance of the Swedish Skills System". Det sistnämnda projektet krävde omfattande samordning för att ge OECD förutsättningar att lämna välgrundade rekommendationer. MSV KLL som samverkansplattform fyllde en viktig funktion i att medarrangera workshops, identifiera och bjuda in nyckelaktörer inom kompetensförsörjningsområdet i Sverige samt kvalitetssäkra underlag med perspektiv från utbildning, arbetsmarknad och näringsliv.

I juni 2023 beviljades Myndigheten för yrkeshögskolan, med stöd av övriga myndigheter i MSV KLL, medel från Svenska ESF-rådet för att utföra två förstudier fokuserade på dels utvecklad samverkan mellan myndigheter och organisationer inom kompetensförsörjning och livslångt lärande, dels social hållbarhet. Förstudierna genomfördes under perioden oktober 2023 till oktober 2024.

Fokus i förstudierna har varit att ta fram metoder, arbetssätt, mallar och riktlinjer som kan underlätta och utveckla arbetet i MSV KLL. Syftet är att arbetsgrupperna ska kunna arbeta effektivt och i den riktning som styrgrupp och gd-grupp för MSV KLL beslutat. Väldisponerade och tydliga mallar och arbetsflöden är viktigt för att arbetsgrupperna ska kunna fokusera på genomförandet av aktiviteter som ger resultat och för att administrativa uppgifter som planering och rapportering av insatser ska vara enkelt och så tidseffektivt som möjligt.

Därtill har riktlinjer och vägledning till ingående myndigheter tagits fram, med särskild fokus på hur information som produceras i samverkan bör hanteras och bevaras. Dessa är i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt arkivlagen (1990:782).

Med stöd av förstudierna har sekretariatet för MSV KLL även tagit fram arbetssätt och modeller för att främja utveckling av prioriterade samverkansområden och inriktningar så att samverkan leder till konkreta resultat. Till exempel bidrog sekretariatet med processtöd i arbetet med att ta fram förslag om ökat deltagande i STEM-utbildningar.

Förväntade effekter av förstudierna på längre sikt är följande:

- en effektiv samverkan mellan myndigheterna i MSV KLL för en bättre kompetensförsörjning
- tydliga och transparenta rutiner och riktlinjer för det gemensamma arbetet

³⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan (2023), *Återrapportering av regeringsuppdrag om administrativ samordning av myndighetssamverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning*. återrapportering-av-regeringsuppdrag-om-administrativ-samordning-av-myndighetssamverkan-for-en-val-fungerande-kompetensforsorjning.pdf

- framtagna underlag och styrande dokument som kan användas för fortsatt utveckling av samverkan
- möjlighet att snabbt leverera det som Regeringskansliet och myndigheterna efterfrågar av MSV KLL med hjälp av en stabil samarbetsplattform.

4.1 Uppgifter och funktioner i administrationen av MSV KLL

Förstudierna visade att MSV KLL saknar en arbetsordning eller motsvarande dokument som klargör förutsättningarna för de medverkande myndigheterna. Sekretariatet har därför tagit fram förslag till en arbetsordning som förankrats i styrgruppen för MSV KLL i flera led, vilken tydliggör olika funktioner, uppgifter, grupperingar och dess mandat.

Nedan presenteras ett urval av uppgifter som är centrala i samordningen av myndighetssamverkan:

- *Kontaktpunkt* (en väg in) till MSV KLL för externa aktörer och andra myndigheter. Tillhandahålla en funktionsbrevlåda för kontakter inom och utanför MSV KLL. Samordna medverkan av externa aktörer i MSV KLL, både på strategisk och operativ nivå.
- *Administrativt stöd* vid beredning av ärenden inför beslut i styrgrupp och GD-grupp. Löpande administration och hantering av handlingar som t.ex. dagordningar, kallelser, minnesanteckningar och vägledning för diarieföring.
- *Stödjande roll* i syfte att diskutera behov av samordning, koordinering och förslag till nya utvecklingsarbeten- och projekt inför styrgruppens diskussioner.
- *Ta fram gemensamma dokument* till exempel mallar för rapporter och arbetsplaner och att tillhandahålla en gemensam digital arbets- och kommunikationsyta.
- *Kommunicera nyheter och resultat* av myndighetssamverkan till relevanta målgrupper och ansvara för en webbplattform för MSV KLL (via Myndigheten för yrkeshögskolans webbplats).
- *Anordna arrangemang* (konferenser, seminarier, andra typer av mötesplatser) för externa aktörer och intressenter samt medarbetare hos samverkande myndigheter.
- *Introducera nya deltagare* i MSV KLL i samarbetet.
- *Samordna arbetet* med hur MSV KLL skulle kunna bidra ytterligare till horisontella³⁷ och territoriella perspektiv.

Myndigheterna bedömer att en rimlig fortsatt ambition är att utveckla det arbete som påbörjats vad gäller samordning och administration av MSV KLL, med utgångspunkt i det sekretariat som har sin bas på Myndigheten för yrkeshögskolan.

³⁷ Med horisontella perspektiv avses jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.
<https://www.esf.se/soka-stod/sok-stod-steg-for-steg/horisontella-principerna/>.

5 Referenser

Gemensamt PM från myndigheterna i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande med förslag på åtgärder och lösningar från myndighetssamverkan för att möta behoven av kompetens i Norrbotten och Västerbotten. 2024. <https://assets.myh.se/docs/om-oss/myndighetssamverkan/msv-norra-sverige-pm.pdf> (hämtad 2025-02-13)

Gemensam rapport från myndigheterna i MSV KLL. 2025. Utbildning för klimatomställning. <https://www.myh.se/om-oss/myndighetssamverkan-och-samverkansprojekt/myndighetssamverkan/aktuellt-inom-myndighetssamverkan/utbildning-for-klimatomställning> (hämtad 2025-02-27)

Gemensam rapport från myndigheterna i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande: Utvecklingsbehov av Trender och Prognoser samt behov av andra analysunderlag. 2024. <https://assets.myh.se/docs/om-oss/myndighetssamverkan/rapport-trender-och-prognoser.pdf> (hämtad 2025-02-13)

Gemensam skrivelse från myndigheterna i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande. 2024. Inspel till regeringens STEM-strategi. skrivelse-msv-2024-inspel-till-regeringens-stem-strategi.pdf (hämtad 2025-02-13)

OECD. 2024. Strengthening the Governance of the Swedish Skills System: Final Report, OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paris https://www.oecd.org/en/publications/strengthening-the-governance-of-the-swedish-skills-system_e1ecc914-en.html (hämtad 2025-02-03)

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Sammanfattning av slutrapport: förstudier för utveckling av samverkan i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande, https://assets.myh.se/docs/om-oss/myndighetssamverkan/forstudier-msv-_sammanfattande-slutrapport.pdf. (hämtad 2025-02-27)

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2023. Återrapportering av regeringsuppdrag för en snabbare och mer flexibel väg till en yrkeshögskoleexamen, YH-flex. återrapportering-av-regeringsuppdrag-for-en-snabbare-och-mer-flexibel-vag-till-en-yrkeshogskoleexamen-yh-flex.pdf (hämtad 2025-02-03)

Energimyndigheten. 2024. Slutrapportering av regeringsuppdrag att samordna en nationell kraftsamling <https://www.energimyndigheten.se/klimat/sveriges-elektrifiering/uppdrag-inom-elektrifiering/kompetensforsorjning-for-elektrifiering/>.

Regeringen. Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan. Regleringsbrev 2024 Myndighet Myndigheten för yrkeshögskolan

Regeringen. Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Jämställdhetsmyndigheten. <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/Index?rbld=24180>.

Regeringen. Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Strålsäkerhetsmyndigheten. <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=23464>.

Universitets- och högskolerådet. 2025. STEM – en miniutbildning för vägledare. STEM – en miniutbildning för vägledare - UHR:s sidor för vägledare (hämtad 2025-02-28)

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se